

MUHOKSEN KUNNAN KOULUKULJETUSTEN JÄRJESTÄMISPERIAATTEET

**Hyvinvointilautakunta
17.4.2019 § 64**

Sisällys

KOULUKULJETUSTEN JÄRJESTÄMISPERIAATTEET.....	3
Koulumatka.....	3
Koulumatkoja koskeva lainsäädäntö	3
Yleisiä linjauksia.....	4
Kenelle kuljetus järjestetään?	5
Koulumatkaan käytettävän ajan vaikutus kuljetusoikeuteen	5
Edellytykset maksuttomalle koulukuljetukselle	6
Esikoululaisten kuljetus	6
Tilapäinen kuljetus koulutapaturman, vapaa-ajan tapaturman ja sairauden perusteella	6
Pysyvä kuljetusoikeus sairauden johdosta	6
Koulun vaihdon yhteydessä noudatettavat periaatteet	7
Koulumatkan mittaaminen.....	7
Tiestön vaarallisuuden perusteella myönnettävät kuljetukset.....	8
Yleistä ohjeistusta koulukuljetusten järjestämisestä	9

KOULUKULJETUSTEN JÄRJESTÄMISPERIAATTEET

Koulumatka

Koulumatkalla tarkoitetaan oppilaan päivittäistä kodin/asunnon ja koulun/esiopetuksen järjestämipaikan välistä matkaa, jonka oppilas kulkee kouluun mennessään ja sieltä palatessaan. Koulukuljetukset myönnetään vain kodin ja koulun väliselle matkalle. Koulumatkan pituus tarkoittaa yhdensuuntaista matkaa.

Koulumatkoja koskeva lainsäädäntö

Esi- ja perusopetuksen koulumatkoista on säädetty perusopetuslaissa.

Perusopetuslaki 6 § - oppilaan koulupaikan määräytyminen ”*Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti ja liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää päivähoitopalveluita.*

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1. momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämipaikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu päivähoitopaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämipaikka.”

Perusopetuslaki 32 § -koulumatkat Koulumatkakuljetusten lainsäädännöllinen perusta määräytyy perusopetuslain (1998/628) mukaisesti. Mainitun lain 32 § 1 momentin mukaan ”*Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pidempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pidempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta, tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle*

liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä avustus.”

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia (2 ½) tai jos oppilas lukuvuoden alkaessa on täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme (3) tuntia.”

Perusopetuslain 32 § 3 momentin mukaan ”Jos 1 momentissa tarkoitettu oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun, voidaan oppilaaksi ottamisen edellytykseksi asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista”. Perusopetuslain 6 § 2 momentissa tarkoittavalla koululla viitataan lähikouluun tai muuhun soveltuvaan paikkaan.

Perusopetuslain 32 § 4 momentin mukaisesti kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Yleisiä linjauksia

Kuljetuksen järjestäminen koko koulumatkalle ei ole välttämätöntä. Lainsäädäntö lähtee siitä, että oppilaan tulee itse suoriutua koulumatkasta ja myös lähteä kotoa oikeaan aikaan. Lähtökohtana on, että koulukuljetuksessa olevan oppilaan on kuljettava itse kotoa kuljetusreitillä pysäkillä ja samoin myös takaisin kotiin, ellei koulumatkaan päivittäin käytettävän ajan sallittu määrä ylitä, oppilaan terveydentila muuta vaadi tai ellei ko. tieosuus ole todettu vaaralliseksi.

Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan myös eri kuljetusmuotoja. Kuljetusmuodot ja kuljetettavan matkan pituus voivat muuttua, jos esimerkiksi aikataulut tai ajoreitit muuttuvat, tien vaarallisuuden ohjeistot tai muut maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisen edellytyksiin vaikuttavat olosuhteet muuttuvat. Kuljetusten yhdistelyjen vuoksi oppilas voi myös joutua odottamaan kuljetusta aamuin ja/tai iltapäivisin. Kuljetusreitistä johtuen oppilas voi myös joutua olemaan koulukyydissä kauemmin kuin lyhintä reittiä ajettaessa. Koulupäivän jälkeen kuljetusta odottavalle oppilaalle järjestetään mahdollisuus valvottuun toimintaan tai tarjotaan tila esimerkiksi läksyjen tekemiseen. Päivittäiset odotusajat pyritään pitämään mahdollisimman lyhyinä.

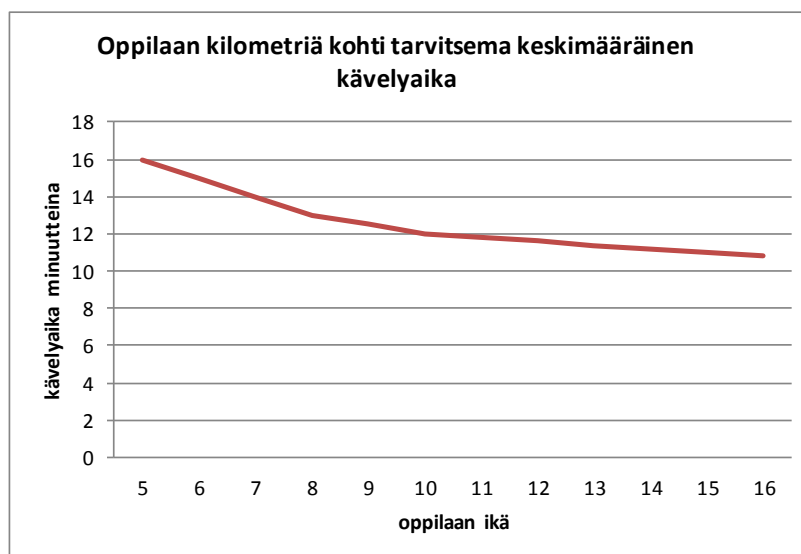
Kenelle kuljetus järjestetään?

Muhoksen kunta järjestää koulukuljetuksen peruskoulun 4- 9 – luokkien oppilaille, joiden koulumatka on 5 km tai yli. Esikoululaisille ja 1 – 3 –luokkien oppilaille järjestetään kuljetus, jos koulumatka on 3 km tai yli. Kunnan velvollisuutena ei ole koulukuljetuksen järjestäminen koko koulumatkalle, vaan oppilaan edellytetään kulkevan kuljetusreitillä varteen. Oppilaan matka kotoa pysäkille tai koontipaikkaan voi perusopetuksen 1-3 vuosiluokilla ja esiopetuksessa olla enintään kaksi (2) kilometriä ja vuosiluokkien 4-9 oppilaille enintään kolme (3) kilometriä. Koulukuljetuksella kuljettavan matkan osuus voi olla em. matkaa lyhyempi.

Koulumatkaan käytettävän ajan vaikutus kuljetusoikeuteen

Koulumatkaan käytettävän ajan ylittäessä kaksi ja puoli (2½) tai kolme (3) tuntia (POL 32 §, 2). Mikäli oppilaan päivittäinen koulumatkoihin käytettävä aika odotuksineen ylittää asetetun rajan, on huoltajan vastuulla olla yhteydessä koulutoimistoon tilanteen uudelleen arvioimiseksi. Oppilaan koulumatkaan käyttämää aikaa laskettaessa noudatetaan Kuntaliiton henkilökuljetusoppaan antamia arvoja jalan kuljettavan matkan osalta seuraavasti:

ikä	kävely aika
5	16
6	15
7	14
8	13
9	12,5
10	12
11	11,8
12	11,6
13	11,4
14	11,2
15	11
16	10,8

Lähde: Silja Siltala (toim.) Henkilökuljetusoppas, Kuntaliitto 2012.

Koulumatka-aikaa laskettaessa huomioidaan mm. kodin ja kotipysäkin välin kulkemiseen vaadittava matka-aika, mahdolliset odotukset koulumatkan aikana, mahdolliset odotustunnit ennen ja jälkeen koulupäivän sekä koulukuljetukseen vaadittava aika. Pohjana koulutoimiston tekemille laskelmille toimivat kuljetusaikataulut.

Edellytykset maksuttomalle koulukuljetukselle

Maksuton koulukuljetus ensisijaiseen kouluun järjestetään ilman hakemusta:

- a) 0-9. luokan oppilaalle, jonka koulumatka on 3/5 km tai yli
- b) 0-9. luokan oppilaalle, jonka koulumatka tai sen osa, kulkee sellaista tiestöä, missä Koululiitu – menetelmän kartta-aineiston mukainen häneen sovellettava vuosiluokkasidonnainen Koululiitu-karttaan merkitty tien vaarallisuusluvun raja-arvo ylittyy. Muhoksen kunta ei sovelle Koululiitu-menetelmän suositusta tien ylityksen turvallisuutta laskettaessa huomioon otettavaa tien vaarallisuusindeksiä ja tien ylitystavan kerrointa eikä myöskään koulumatkan pituuden perusteella laskettavaa tien vaarallisuusindeksin korottamista yhdellä pisteellä/200 m.

Koulun rehtorin tai vaihtoehtoisesti päiväkodin johtajan tehtävä on ensisijaisesti varmistaa maksuttoman koulukuljetuksen edellytysten täyttyminen.

Esikoululaisten kuljetus

Esikoululaisten kuljetus koulusta perhepäivähoitopaikkaan järjestetään jos varhaiskasvatusta tarvitsevaa esioppilasta ei ole voitu sijoittaa päiväkotiin. Koulumatkaetu ei pääsääntöisesti koske kodin ja perhepäivähoitopaikan välisiä tai kodin ja päiväkodin välisiä matkoja. Jos kuitenkin oppilas on sijoitettu päiväkotiin esikouluun, mutta päivähoidon tarve tilapäisesti lakkaa, kunta kustantaa tältä ajalta koulumatkan muiden tässä asiakirjassa määriteltyjen edellytysten mukaisesti.

Tilapäinen kuljetus koulutapaturman, vapaa-ajan tapaturman ja sairauden perusteella

Tilapäinen kuljetus koulutapaturman, vapaa-ajan tapaturman ja sairauden perusteella kunta järjestää kuljetuksen, mikäli tarve on lääkärintodistuksessa todettu. Huoltaja hakee tilapäistä kuljetusoikeutta erillisellä lomakkeella. Hakemuksen liitteenä tulee olla lääkärintodistus, jossa tarve perustellaan. Lääkärintodistusta käytetään vain asiantuntija-apuna koulukuljetuksesta päätettäessä. Lääkärintodistuksesta on kuljetustarpeiden syiden ja perustelujen lisäksi ilmentävä selkeästi, mille ajanjaksolle ja millä kulkuvälineellä asiantuntija suosittelee koulukuljetuksen järjestämistä. Tapaturman vuoksi järjestettävän koulukuljetuksen järjestämiseen on varattava **kolme arkipäivää** siitä päivästä lukien kun hakemus ja lääkärinlausunto ovat saapuneet koulutoimistoon.

Pysyvä kuljetusoikeus sairauden johdosta

Pysyvä kuljetusoikeus sairauden johdosta järjestetään lääkärintodistuksen perusteella. Todistuksesta tulee käydä ilmi suosituksen pysyväisluonne. Uusi lääkärintodistus vaaditaan oppilaan vaihtaessa koulua.

Perumatta jätetyn tai aiheettoman koulukuljetuksen kustannukset peritään oppilaan huoltajalta.

Koulun vaihdon yhteydessä noudatettavat periaatteet

Koulun vaihdon yhteydessä noudatetaan seuraavia periaatteita:

- a) jos oppilaan lähikoulualue muuttuu kesken lukuvuoden, voidaan hänelle myöntää lupa käydä aloittamassaan koulussa. Koulukuljetuksen suhteen noudatetaan kohdan b) periaatetta
- b) Jos oppilas hakeutuu muuhun kuin lähikouluunsa tai kunnan osoittamaan kouluun, oppilaan huoltaja vastaa oppilaan kuljetuksesta aiheutuvista kustannuksista
- c) mikäli muhoslainen oppilas haluaa käydä peruskoulunsa naapurikunnan koulussa, ml. Steinerkoulu tai kansainvälinen koulu, ei matkakuluja korvata
- d) naapurikunnasta Muhokselle kouluun otetuille esi- ja peruskoululaisille ei järjestetä maksutonta koulukuljetusta, koska ko. oppilaalla ei ole lähikoulua Muhoksella
- e) jos oppilas vaihtaa asuinkuntaa kesken peruskoulun tai hänet on huostaan otettu ja sijoitettu toiseen kuntaan, hän voi jatkaa koulunkäyntiä Muhoksen peruskoulussa peruskoulun loppuun asti, mikäli huoltaja vastaa kuljetuskustannuksista
- f) koulukuljetuskustannuksia lisääviä uusia kuljetusyhteyksiä ei kuitenkaan perusteta em. tapauksissa (kohdat a-e)

Lähtökohtaisesti koulukuljetus järjestetään ainoastaan sen huoltajan luota, jonka osoite on merkitty väestörekisteriin oppilaan vakituiseksi asuinpaikaksi. Oppilas voi saada erillisestä anomuksesta kuljetuksen toisen huoltajan osoitteeseen seuraavien ehtojen täytyessä:

1. huoltajilla on yhteishuoltajuus
2. molemmat huoltajat asuvat oppilaan lähikoulun oppilaaksiottoalueella
3. oppilas olisi oikeutettu koulukuljetukseen lähikouluun sen huoltajan luota, jonka osoitetta ei ole merkitty väestörekisteriin oppilaan vakituiseksi asuinpaikaksi
4. oppilas asuu säännöllisesti molempien huoltajien luona (Koulukuljetusten järjestämisen vuoksi asumisjärjestely kouluaikana on tuotava esille koulukuljetushakemuksessa.)

Koulumatkan mittaaminen

Koulumatka mitataan oppilaan väestörekisteriin merkitystä osoitteesta lähikouluun lyhintä, jalankulkukelpoista tietä pitkin. Tiellä tarkoitetaan yleistä ja yksityistä tietä, katua ja rakennuskaavatietä, toria sekä muuta yleiselle liikenteelle tarkoitettua tai yleisesti liikenteeseen käytettyä aluetta.

Rajatapauksissa matkan määrittämisessä käytetään apuna teknisen toimiston karttaohjelmistoa ja asiantuntijapalvelua. Mittauspisteinä käytetään

- oppilaan kodin keskipistettä + 20 m kulkureitin suuntaan,
- Kirkonkylän koulun ja Yläkoulun osalta koulun keskipiste + 100m kulkureitin suuntaan
- mittauspisteet liitteenä.
- pyöristys lähimpään 100 metriin.

Tiestön vaarallisuuden perusteella myönnettävät kuljetukset

Myönnettäessä kuljetuksia tiestön vaarallisuuden perusteella, käytetään arviointi-perusteena ns. Koululiitu-menetelmän kartta-aineistoa ja viimeisintä päivitettyä Tiehallinnon rekisteri-aineistoa. Muhoksen kunta ei sovelle Koululiitu-menetelmän suositusta tien ylityksen turvallisuutta laskettaessa huomioon otettavaa tien vaarallisuusindeksiä ja tien ylitystavan kerrointa eikä myöskään koulumatkan pituuden perusteella laskettavaa tien vaarallisuusindeksin korottamista yhdellä pisteellä/200 m.

Talviaikana pimeys, liukkaus ja lumen tulo saattavat heikentää koulumatkan turvallisuutta. Tierekisteritiedot eivät ota huomioon olosuhteissa tapahtuvia muutoksia. Koululiitu-ohjelmassa suositellaan käytettäväksi talviaikana viisi (5) pistettä alempia raja-arvoja kuin muuten. Muhoksen kunta noudattaa koulukuljetuseriaatteissaan em. suositusta (suluissa olevat kuljetukseen oikeuttavat vaarallisuusluvut yllä olevassa taulukossa). Talviajaksi luetaan aikaväli 1.11.–31.3..

Kuljetukseen oikeuttavat raja-arvot määritellään seuraavasti.

Luokka-aste	Koulukuljetukseen oikeuttava turvaluku / (talviaikana)
0	190 (185)
1	200 (195)
2	210 (205)
3	220 (215)
4	230 (225)
5	240 (235)
6	250 (245)
7-9	285 (280)

Tien ylitys turvataan valtatie 22:n (VT 22) osuudella 0-6 luokkien oppilaille, pois lukien 40 km/h nopeusrajoitusalue. Muilla tieosuuksilla ei maksutonta koulukuljetusta myönnetä yksistään tien ylityksen perusteella. Tyrnäväntien osalta koulumatka turvataan talviaikaan 0-6 luokkien oppilaille.

Jos koulumatkan pituus on alle 3/5 kilometriä, eikä Koululiitu –menetelmän kartta-aineistolla arvioitu tiekohtainen oppilaan ikäkauden mukainen riskiluku ylity, on huoltajalla mahdollisuus hakea maksutonta koulukuljetusta esiopetuksen ja perusopetuksen 1.-9. luokan oppilaalle, kun **koulumatka** oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen **muodostuu oppilaalle** asiantuntijalausunnon perusteella **liian rasittavaksi tai vaaralliseksi**. Asiantuntijalausunto on aina liitettävä hakemukseen (lääkäri, psykologi tai sosiaalityöntekijä) ja hakemus on tehtävä ensisijaisesti ko. tarkoitukseen varatulla lomakkeella (lomake löytyy Muhoksen kunnan kotisivuilta tai oppilaan käymän koulun rehtorilta).

Lausunnossa tulee todeta yksilöity tarve ja perusteet kuljetukselle. Hakemuksesta tulee ilmetä ajanjakso, jona kuljetus on välttämätöntä. Hakemuksessa voi esittää perustellun toiveen kuljetusmuodosta (esim. tarvitsee taksikyydin liikuntarajoitteen perusteella) Erityisen perustellusta syystä maksuton koulukuljetus voidaan myöntää oppilaalle myös oppilashuollollisilla perusteilla oppilaan koulunkäynnin tukemiseksi. Jokainen tapaus käsitellään erikseen ja lausuntoja käytetään apuna harkinnanvaraisessa päätöksenteossa. Asiantuntijalausunto ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen eikä asiantuntijalausunto määrää sitä, onko kuljetusoikeuspäätös myönteinen vai kielteinen. Huoltajan hankkimat asiantuntijalausunnot on toimitettava joka lukuvuosi hakemuksen mukana uudelleen, elleivät ne ole pysyväisluonteisia.

Yleistä ohjeistusta koulukuljetusten järjestämisestä

Linja-autokortti annetaan oppilaan käyttöön vuodeksi kerrallaan ja sitä on säilytettävä huolellisesti. Jos kortti katoaa tai menee rikki huolimattoman käytön takia, huoltaja on velvollinen lunastamaan uuden kortin. Näissä tapauksissa on otettava heti yhteyttä kouluun.

Taksi- tai taksimainen kuljetus järjestetään, kun joukkoliikenteen vuorot tai tilausliikenne eivät ole tarkoituksenmukaisia tai mahdollisia.

Taksikuljetuksessa olevien oppilaiden on oltava valmiina hakupaikalla sovittuun aikaan. Kun oppilas on pois sairaustapauksissa tai muusta äkillisestä syystä johtuen esiopetuksesta tai koulusta, huoltaja ilmoittaa asiasta taksille. Koulu puolestaan ilmoittaa, jos lukujärjestykseen tulee muutoksia. Kaikki pysyvät muutokset ilmoitetaan esiopetuspaikkaan tai kouluun kuljetusvastaavalle.

Muhoksen kunnan voimassa olevan hallintosäännön mukaan harkinnanvaraisesta koulumatkaetuudesta päättää hyvinvointijohtaja hyvinvointilautakunnan hyväksymien ohjeiden mukaisesti (voimassa olevat koulukuljetusperiaatteet ja Muhoksen kunnan voimassa oleva hallintosääntö.).

Maksuttomaan koulukuljetukseen oikeutettujen oppilaiden vanhemmat voivat halutessaan järjestää lastensa koulumatkat toisin, mikäli katsovat, ettei Muhoksen kunnan tarjoama taso ole heille riittävä. Tällöin he vastaavat itse syntyvistä kustannuksista. Mikäli perusopetuslain määrittämät koulukuljetusten myöntämisperusteet eivät täyty, ovat huoltajat itse velvollisia järjestämään lastensa koulukuljetukset.

Maksutonta koulukuljetusta koskevaan hyvinvointijohtajan viranhaltijapäätökseen tyytymättömät huoltajat voivat valittaa päätöksestä hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus perii käsittelystä oikeudenkäyntimaksun. Jos huoltajat ovat tyytymättömiä maksuttoman koulukuljetuksen järjestämistapaan, he voivat olla yhteydessä koulutoimistoon.

Busseilla järjestetyt koulukuljetukset ovat kaikille avoimia. Jos autossa on tilaa, siinä voivat matkustaa sellaisetkin oppilaat, joille kunta ei ole velvollinen kuljetusta järjestämään.

Koulubusseissa peritään oppilaalta normaali ko. kuljetusmuodon mukaan määräytyvä maksu. Kuljetusmaksut perii kuljetuksen tarjoava yrittäjä suoraan oppilaalta.

Huoltajalle voidaan maksaa 0,22 €:n kilometrikorvaus hänen kuljettaessaan omia lapsiaan. Näitä järjestelyjä pyritään edistämään, milloin ne ovat kunnalle edullisia ja oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisia.

Koulukuljetuksia ei järjestetä eikä korvata:

- a) terapia-, lääkäri-, kerho-, yms. käynteihin
- b) tilapäisasumisiin tai tilapäisiin hoitopaikkoihin
- c) aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuville oppilaille ei järjestetä ylimääräisiä kuljetuksia
- d) kaverin yms. luokse